

CIS-y: realne wsparcie wykluczonych

W listopadzie br. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej przyjęło zakończoną pracę badawczą dotyczącą projektu: Monitoring ustawy o zatrudnieniu socjalnym. W wyniku realizacji tego projektu powstał raport końcowy, którego celem jest analiza i ocena wykonania ustawy o zatrudnieniu socjalnym przygotowana przez Pracownię Badań Organizacji Non-Profit PAN. W raporcie przedstawiono rezultaty działalności Centrów Integracji Społecznej w zakresie programów społeczno-zawodowej reintegracji osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem. Ważnym celem opracowania jest też analiza losów zawodowych absolwentów centrów oraz badanie relacji centrów z otoczeniem zewnętrznym.

Z przygotowanego pod kierownictwem prof. dr hab. Ewy Leś, raportu wynika m.in., że CISy wniosły bezdyskusyjny wkład w realizację nowej polityki społecznej w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej grup „trudno zatrudnialnych”. Autorzy raportu podkreślają, że w Polsce, gdzie przez ostatnie 17 lat problem ludzi bez pracy i dotkniętych wielowymiarową ekskluzją osiągnął niespotykane wcześniej rozmiary i rozwiązywany był przede wszystkim za pomocą pasywnych i mało skutecznych instrumentów polityki socjalnej (zasiłki, pomoc rzeczowa), nowe rozwiązanie instytucjonalne w formie centrów integracji społecznej umożliwi realne i na wielu płaszczyznach, wsparcie setek osób i ich rodzin dotąd pozbawionych fachowej pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej oraz odciętych od rzeczywistych szans powrotu na rynek pracy.

Prowadzone w Centrach zajęcia umożliwiają podniesienie kwalifikacji zawodowych lub nabycie nowych, a także nabycie umiejętności samodzielnego poszukiwania pracy.

Z raportu wynika, że w obecnym okresie kurczących się zasobów pracy centra integracji społecznej mogą odegrać znaczącą rolę na lokalnych rynkach pracy, przygotowując do podjęcia zatrudnienia osoby po kryzysach życiowych, na których pracę dotychczas nie było popytu, a ostatnio, jak wskazują wyniki badań jakościowych, widać zmianę postaw pracodawców wobec absolwen-

tów CIS i zainteresowanie ich zatrudnieniem. Bez wątplenia polska polityka społeczna dzięki wprowadzeniu za sprawą UZS centrów integracji społecznej do systemu instytucjonalnego, wzbogaciła się o efektywną instytucję pomocy i integracji społecznej.

Autorzy raportu wskazują także na potrzebę dokonania pewnych zmian i modyfikacji w ustawie o zatrudnieniu socjalnym. Szczególnie podkreślają konieczność zmian w ustawodawstwie krajowym, tak aby wzmocnić rolę ustrojową samorządów w zakresie wspierania aktywnych form polityki reintegracji społeczno-zawodowej bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem.

Ten wniosek nasuwa się tym bardziej, iż mimo unormowania ustawowego, finansowanie CIS z funduszy samorządu gminnego/miejskiego wciąż budzi wątpliwości interpretacyjne, a z badań wynika, że środki uzyskiwane od samorządu stanowiły przeciętnie 24 proc. wszystkich wpływów pozyskanych przez CIS. Z badań wynika też, że stosunkowo rzadko w centrach prowadzone były zajęcia mające na celu przygotowanie do uczestnictwa w spółdzielni socjalnej. To, jak się wydaje, może m.in. tłumaczyć spadek liczby osób zakładających spółdzielnie socjalne po zakończeniu CIS. Wskazuje więc na konieczność szerszego uwzględnienia w programach reintegracji zawodowej problematyki zakładania i działalności spółdzielni socjalnych ze wskazaniem dobrych praktyk spółdzielczości socjalnej w Polsce.

Wśród proponowanych zmian w zapisach ustawy o zatrudnieniu socjalnym znalazły się także: podniesienie wysokości świadczenia integracyjnego z 80% do 100% wysokości zasiłku dla bezrobotnych; wprowadzenie urlopu dla uczestników CIS; włączenie okresu uczestnictwa w CIS do okresu wymaganego przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalnych; wprowadzenie ułatwień dla pracodawców gotowych zatrudnić pracownika w ramach zatrudnienia wspieranego. Autorzy raportu zwrócili także uwagę na brak adekwatnego i stabilnego wynagrodzenia pracowników CIS, określając ich płacę jako skromną, czego efektem jest wysoka a niepożądana rotacja kadry. (bz)

Apel MPiPS do samorządowców

Nie zaprzeczajmy szansy! – z takim apelem zwrócili się dyrektorzy Departamentów Pomocy i Integracji Społecznej oraz Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej do władz samorządowych. W piśmie skierowanym do wojewodów, starostów, prezydentów miast, dyrektorów wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy, a także regionalnych ośrodków polityki społecznej zalecono nawiązanie ścisłej współpracy między powiatowymi urzędami pracy, ośrodkami pomocy społecznej i centrami integracji społecznej, tak aby uczestnik zajęć w Centrum Integracji Społecznej po zakończeniu udziału w projekcie został jak najszybciej zaktywizowany, aby umiejętności wyniesione z CIS nie zostały zaprzepaszczone.

List wystosowano w odpowiedzi na liczne zapytania podmiotów zainteresowanych świadczeniem usług reintegracji społecznej i zawodowej, zwłaszcza w kontekście zmiany przepisów ustaw: o zatrudnieniu socjalnym, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Uwzględniono w nim informację zawierającą wskazówki odnośnie problemów związanych ze statusem bezrobotnego uczestnika zajęć w cis i odprowadzania za takiego uczestnika składek zdrowotnych.

Odpowiadające na pytania wicedyrektor Krystyna Wyrwicka i dyrektor Beata Czajka wyjaśniają m.in., że pozbawienie statusu bezrobotnego dotyczyć ma tylko tych bezrobotnych, którzy zostali skierowani do uczestnictwa w zajęciach z centrum integracji społecznej po dniu 17 września 2007 roku. Nadto przestrzegają, że jednoczesne stosowanie działań aktywizacyjnych, w tym samym czasie i wobec tej samej osoby zarówno przez powiatowe urzędy pracy, jak i centra integracji społecznej jest działaniem nieracjonalnym, noszącym znamiona nieprawidłowego gospodarowania środkami publicznymi. (a)